

شماره: ۴۲۷/۱۳۰۶۸

تاریخ: ۱۳۸۷/۰۳/۰۱

پیوست:

پیوست

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

ورود به دبیرخانه شورای نگهبان
شماره ثبت ۸۷/۱۱/۱۱۹۰۹
تاریخ ثبت ۸۷/۳/۱
اندام منتشره: عصر

حضرت آیت الله احمد جنتی

دبیر محترم شورای نگهبان

در اجراء اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران
لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد که طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون
اساسی جمهوری اسلامی ایران در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی
مجلس شورای اسلامی با اصلاحاتی تصویب و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ
۱۳۸۷/۲/۲۹ مجلس با اجراء آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت گردیده است،
به پیوست ارسال می گردد.

غلامعلی حدادعادل

رئیس مجلس شورای اسلامی

لایحه ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

فصل اول - تعاریف و اشخاص مشمول

ماده ۱- تعاریف:

الف) فساد: هرگونه فعل یا ترک فعل توسط هر شخص حقیقی یا حقوقی به صورت فردی، جمعی یا سازمانی که عمداً و با هدف کسب هرگونه منفعت یا امتیاز مستقیم یا غیرمستقیم برای خود یا دیگری، با نقض قوانین و مقررات کشوری انجام پذیرد یا ضرر و زیانی را به اموال، منافع، منابع یا سلامت و امنیت عمومی و یا جمعی از مردم وارد نماید، نظیر رشاء، ارتشاء، اختلاس، تبانی، سوءاستفاده از مقام یا موقعیت اداری، سیاسی، امکانات یا اطلاعات، دریافت و پرداختهای غیرقانونی از منابع عمومی و انحراف از این منابع به سمت تخصیصهای غیرقانونی، جعل، تخریب یا اختفاء اسناد و سوابق اداری و مالی در این قانون فساد تلقی می‌گردد.

ب) مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی
مؤسسات غیردولتی هستند که مطابق قوانین و مقررات عهده‌دار بخشی از وظایف حاکمیتی هستند نظیر کانون کارشناسان رسمی دادگستری، سازمان نظام پزشکی و سازمان نظام مهندسی.

ج) تحصیل مال نامشروع: موضوع ماده (۲) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷.

ماده ۲- اشخاص مشمول این قانون عبارتند از:

الف) افراد مذکور در مواد (۱) تا (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.
ب) واحدهای زیرنظر مقام معظم رهبری (نظامی و غیرنظامی و تولید آستانهای مقدس) با موافقت ایشان.

ج) شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای که عهده‌دار مأموریت عمومی باشند.

د) کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی موضوع این قانون.

فصل دوم - تکالیف دستگاهها در پیشگیری از مفاسد اداری

ماده ۳- دستگاههای مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) و مدیران

و مسؤولان آنها مکلفند:

الف) کلیه قوانین، مقررات، اعم از تصویب نامه‌ها، دستورالعملها، بخشنامه‌ها، رویه‌ها، تصمیمات مرتبط با حقوق شهروندی نظیر فرآیندهای کاری و زمان بندی انجام کارها، استانداردها، معیار و شاخصهای مورد عمل، مأموریتها، شرح وظایف دستگاهها و واحدهای مربوط، همچنین مراحل مختلف اخذ مجوزها، موافقتهای اصولی، مفاصاحسابها، تسهیلات اعطائی، نقشه‌های تفصیلی شهرها و جداول میزان تراکم و سطح اشغال در پروانه‌های ساختمانی و محاسبات مربوط به مالیاتها، عوارض و حقوق دولت، مراحل مربوط به واردات و صادرات کالا را می‌باید در دیدارگاههای الکترونیک به اطلاع عموم برسانند.

ایجاد دیدارگاههای الکترونیک مانع از بهره‌برداری روشهای مناسب دیگر جهت

اطلاع رسانی به هنگام و ضروری مراجعین نخواهد بود.

ب) متن قراردادهای مربوط به معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون برگزاری

مناقصات که به روش مناقصه، مزایده، ترک تشریفات و غیره توسط دستگاههای مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) منعقد می‌گردد و همچنین اسناد و ضمانت آنها و هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد پیش از موعد و تغییر آن و نیز کلیه پرداختها، باید به پایگاه اطلاعات قراردادهای وارد گردد.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از

ابلاغ این قانون آئین نامه اجرائی مربوط شامل ضوابط و موارد استثناء، نحوه و میزان دسترسی عموم مردم به اطلاعات قراردادهای را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند و ظرف یک سال پایگاه اطلاعات قراردادهای را ایجاد نماید.

تبصره ۱- قراردادهایی که ماهیت نظامی یا امنیتی دارد و نیز مواردی که به موجب

قوانین افشاء اطلاعات آنها ممنوع می‌باشد و یا قراردادهای محرمانه از شمول این حکم مستثنی است. تشخیص محرمانه بودن قراردادهای مذکور به عهده کار گروهی مرکب از معاونین وزراء اطلاعات و امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

کشور و معاون دستگاه مربوط حسب مورد خواهد بود.

تبصره ۲- تأخیر در ورود اطلاعات مذکور در بندهای فوق یا ورود ناقص اطلاعات یا ورود اطلاعات برخلاف واقع در پایگاههای مذکور تخلف محسوب شده و متخلف به شش ماه تا سه سال انفصال موقت از خدمت در دستگاههای موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) محکوم خواهد شد.

ماده ۴- به منظور پیشگیری از شکل گیری فساد تکالیف ذیل برعهده وزارت اطلاعات گذارده می شود:

الف) نقاط مهم و آسیب پذیر در فعالیتهای کلان اقتصادی کشور مانند معاملات و قراردادهای خارجی، سرمایه گذاریهای بزرگ، طرحهای ملی و نیز مراکز مهم تصمیم گیری اقتصادی و پولی کشور در دستگاههای اجرائی در صورت وجود قرینه گزارش موثق مبنی بر تخلف یا سوء عملکرد را پوشش اطلاعاتی کافی و مناسب بدهد. در پروندههای فساد مالی کلان، وزارت اطلاعات نیز به عنوان ضابط، دستورات مراجع قضائی را اجراء می نماید.

ب) نسبت به تهیه پایگاه اطلاعاتی فهرست سیاه از اشخاص حقیقی یا حقوقی متخلف موضوع ماده (۵) این قانون جهت محرومیت آنها از حقوق و امتیازات ذیل اقدام نماید:

۱- انتصاب به پستها و مشاغل مدیریتی و حساس در دستگاههای موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲).

۲- انعقاد قرارداد، انجام معامله، قبول شرکت در مناقصات و مزایدهها با دستگاههای موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) و همچنین دریافت تسهیلات مالی و اعتباری از دستگاههای مذکور و یا تضمین اشخاص ثالث در معاملات بزرگ مندرج در قانون برگزاری مناقصات.

۳- تأسیس شرکت تجاری یا مؤسسه غیرتجاری، عضویت در هیأت مدیره و مدیریت آنها، بازرس شرکتها و مؤسسات مذکور و همچنین واحدهای خصوصی مأمور به خدمات عمومی.

۴- دریافت یا استفاده از کارت بازرگانی، مجوز واردات و صادرات یا اخذ موافقتنامه های اصولی.

۵- عضویت در ارکان مدیریتی و نظارتی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و انتظامی و تشکلهای حرفه‌ای و صنفی و شوراهای.

ج) نسبت به پشتیبانی اطلاعاتی دستگاههای دولتی و نظارتی و عموم مردم در موضوعات مذکور در پایگاههای اطلاعاتی اقدام نماید.

ماده ۵- اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول فهرست سیاه عبارتند از:
الف) محکومان به:

۱- مجازات حبس از یک سال به بالا یا جزای نقدی در حد میزان معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون مناقصات یا مجازات شلاق در جرائم عمدی مالی.

۲- محکوم به جبران خسارت عمدی یا اعاده حقوق دولتی و یا عمومی در جرائم موضوع این قانون با رعایت نصاب مالی بند (۱).

۳- مجازات دوبار یا بیشتر به هر میزان، در جرائم عمدی مالی.

ب) در صورتی که محرومیتهای موضوع بند «ب» ماده (۴) در حکم قطعی دادگاه به عنوان مجازات اصلی یا تکمیلی قید شده باشد، همچنین وقتی که علیه متهم به اقدامات مندرج در بند «الف» ماده (۱) کیفرخواست صادر شود و یا قاضی رسیدگی کننده باتوجه به نوع اتهام، دلایل آن، اهمیت موضوع و متواری شدن متهم، قرار گرفتن نام متهم را در لیست سیاه ضروری تشخیص دهد، هرچند کیفرخواست صادر نشده باشد.

ج) مرتکبین اعمال زیر:

۱- ارائه اسناد، صورتهای مالی و اظهارنامه‌های مالی و مالیاتی غیرواقعی به مراجع رسمی ذی ربط.

۲- عدم ثبت معاملاتی که در قوانین جاری ثبت آنها در دفاتر رسمی الزامی است یا ثبت معاملات غیرواقعی.

۳- ثبت هزینه‌ها و دیون واهی و یا با شناسه‌های نادرست.

۴- عدم ارائه و یا امحاء عمدی اسناد حسابداری قبل از مواعد پیش‌بینی شده در قوانین و مقررات.

۵- استفاده غیرمجاز از یارانه‌ها، امتیازات و تسهیلاتی که توسط سازمانهای موضوع این قانون به منظور خاص داده شده است.

- ۶- استنکاف از پرداخت بدهی معوق به سیستم بانکی.
- ۷- بدهی معوق مالیاتی و عوارض قانونی.
- تبصره- حد نصاب مالی موارد مذکور در بندهای (۱)، (۶) و (۷) منفرداً و یا جمعاً در حد معاملات بزرگ و بالاتر موضوع قانون برگزاری مناقصات می باشد.
- ماده ۶- تشخیص این که شخص مشمول بندهای مندرج در ماده (۵) است به عهده هیأتی مرکب از یک نفر قاضی به انتخاب قوه قضائیه، نمایندگان وزراء امور اقتصادی و دارایی، اطلاعات و رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون است.
- در مواردی که تصمیماتی از طرف مقامات قضائی اتخاذ گردیده و یا آرائی از محاکم قضائی یا مراجع اداری صادر شده باشد هیأت بر اساس آن آراء و تصمیمات متخذ عمل می کند. در سایر موارد هیأت موظف است ظرف دو ماه نسبت به تعیین زمانی که اسامی افراد می باید در لیست سیاه قرار گیرد اتخاذ تصمیم نماید و در صورت عدم اظهار نظر در مهلت مقرر، بر اساس مستندات مراجع ذی صلاح مدت محرومیت دوسال خواهد بود. همچنین مدت قرار داشتن در لیست سیاه بین دو تا پنج سال است که در صورت استمرار یا تکرار تخلف، مدت محرومیت قابل تمدید می باشد. تصمیمات هیأت قابل اعتراض در دیوان عدالت اداری است.
- تبصره ۱- چنانچه متخلف اقدامات مؤثری در جهت تأمین حقوق دولتی یا عمومی و یا حسن جریان امور به عمل آورده باشد، هیأت اعم از این که اتخاذ تصمیم نموده و یا پرونده مفتوح باشد می تواند مدت محرومیت را به حداقل یک سال کاهش دهد. در صورتی که متهم از مراجع قضائی حکم برائت یا منع تعقیب دریافت نماید هیأت مذکور نسبت به رفع محرومیت اقدام نماید.
- تبصره ۲- اعمال محرومیت های مذکور در ماده (۴) این قانون مانع از رسیدگی به تخلفات اداری و جرائم ارتكابی مرتکبین در مراجع ذی صلاح نخواهد بود.
- تبصره ۳- مرجع اعلام موارد مذکور به هیأت در مورد مصادیق بندهای «الف» و «ب» ماده (۵) وزارت دادگستری و موارد بند «ج» ماده مزبور وزارت امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.

تبصره ۴ - هیأت می تواند شعب متعدد داشته باشد، تعداد، محل تشکیل هیأت، طرز تشکیل و نحوه دسترسی دستگاههای اداری و مردم به فهرست سیاه و سایر امور اجرائی هیأت به موجب آئین نامه ای خواهد بود که ظرف سه ماه توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و با همکاری وزارتخانه های اطلاعات، دادگستری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۷- دولت موظف است با همکاری سایر قوا به منظور فرهنگ سازی و ارتقاء سلامت نظام اداری براساس منابع اسلامی و متناسب با توسعه علوم و تجربیات روز دنیا ظرف شش ماه پس از تصویب نسبت به تدوین "منشور اخلاق حرفه ای کارگزاران نظام" اقدام نماید.

تبصره - کلیه دستگاههای موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) مکلفند براساس وظایف و مأموریت های خود در چهارچوب "منشور اخلاق حرفه ای کارگزاران نظام" نسبت به تدوین "رفتار حرفه ای و اخلاقی مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مدیران و کارکنان" خود اقدام نمایند.

ماده ۸- به منظور پیشگیری از شکل گیری فساد، تکالیف ذیل به عهده سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور است:

الف) نسبت به تدوین سیاستها و راهکارهای شفاف سازی اطلاعات و استقرار و تقویت نظامهای اطلاعاتی و استاندارد سازی امور و مستند نمودن فعالیتهای دستگاههای اجرائی جهت ثبت و ضبط شفاف و جامع کلیه عملیات، اطلاع رسانی لازم به عموم مردم و همچنین تأمین نیازهای اطلاعاتی دستگاههای نظارتی و اطلاعاتی کشور اقدام نماید.

ب) شاخصهای اندازه گیری میزان سلامت اداری را با همکاری سازمان بازرسی کل کشور ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون تهیه و به تصویب ستاد موضوع ماده (۲۷) برساند. سازمان بازرسی کل کشور و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظفند با توجه به شاخصهای مذکور هر سال نسبت به اندازه گیری میزان سلامت اداری اقدام و نتیجه بررسی خود را به ستاد مزبور گزارش نمایند.

ج) درباره آن دسته از فرآیندهای اداری از جمله نقل و انتقال اموال غیرمنقول،

ثبت شرکتها و واحدهای تولیدی، اخذ مجوز مراحل مختلف صادرات و واردات و امور مربوط به اتباع بیگانه که انجام آن به چند سازمان مربوط می‌گردد، نسبت به ایجاد و راه‌اندازی فرآیندهای مرتبط و مکانیزه اقدام نموده به گونه‌ای که نیاز به مراجعه اشخاص به ادارات مزبور به حداقل کاهش یابد.

د) ترتیباتی را اتخاذ نماید که ظرف یک‌سال پس از تصویب این قانون کلیه معاملات بزرگ مندرج در قانون مناقصات اشخاص مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) تنها از طریق گشایش اعتبار ریالی از طریق نظام بانکی صورت گیرد.

ماده ۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است:

الف) در اجراء وظایف قانونی خود نسبت به اعمال نظارت بر فعالیتهای اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام و هرگونه سوء جریان را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به مراجع ذی‌ربط منعکس نماید.

ب) ظرف حداکثر دو سال پس از تصویب این قانون نسبت به راه‌اندازی نظام جامع اطلاعات مالیاتی و پایگاه اطلاعات چکهای بلا محل و سفته‌های و اخواستی و بدهیهای معوق به اشخاص مذکور در بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) این قانون اقدام نماید.

ج) نسبت به راه‌اندازی پایگاه اطلاعاتی رتبه‌بندی اعتباری اشخاص حقوقی و نیز تجار مذکور در قانون تجارت اقدام و در دسترس مؤسسات اعتباری و اشخاص قرار دهد. تبصره- آئین‌نامه مربوط به نحوه رتبه‌بندی حدود دسترسی اشخاص و مؤسسات اعتباری و نحوه همکاری دستگاهها برای تحلیل اطلاعات پایگاه مذکور در بندهای «ب» و «ج» توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و اتاق بازرگانی و تعاون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د) ظرف یک‌سال پس از تصویب این قانون برنامه راهبردی مشخص نسبت به بازارچه‌های مرزی، مناطق آزاد و ویژه تجاری و اقتصادی واسکله‌های خاص تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ه) ظرف سه سال از تصویب این قانون قراردادهای تبادل اطلاعات مالیاتی، گمرکی و بورس از طریق سازمان مالیاتی، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان

بوریس اوراق بهادار با سازمانهای متناظر در کشورهای دیگر منعقد نماید.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم را در خصوص توسعه و تقویت سازمانهای مردم نهاد (سمن) در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد و سنجش شاخصهای فساد با رعایت مصالح نظام و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط به عمل آورده و گزارش سالانه آنرا به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۱- قوه قضائیه موظف است:

الف) ظرف یکسال ضمن بازنگری قوانین جزائی مرتبط با جرائم موضوع این قانون و بررسی خلأهای موجود، لایحه‌ای جامع با هدف پیشگیری مؤثر از وقوع جرم از طریق تناسب مجازاتها با جرائم، تدوین و در اختیار دولت قرار داده تا دولت با رعایت ترتیبات قانونی اقدام لازم را به عمل آورد.

ب) ظرف یکسال لایحه جامعی به منظور رسیدگی به جرائم مربوط به مفسد اقتصادی و مالی مدیران و کارکنان دستگاههای دولتی و عمومی که به سبب شغل و یا وظیفه مرتکب می‌شوند شامل تشکیلات، صلاحیتهای، آئین دادرسی و سایر موضوعات مربوط تهیه و به دولت ارائه دهد تا اقدامات قانونی را معمول دارد.

تبصره ۱- تا زمان ایجاد تشکیلات مذکور در هر حوزه قضائی با توجه به حجم جرائم اقتصادی و مالی موضوع این قانون، شعبه یا شعبی در دادسراها و دادگاهها با رعایت صلاحیتهای قانونی برای رسیدگی به جرائم مذکور اختصاص دهد. قضات این شعب باید دوره‌های مصوب آموزشهای تخصصی را گذرانده باشند.

تبصره ۲- شرایط قضات دادسرا و دادگاه و همچنین دوره‌های آموزشی تخصصی به موجب آئین‌نامه‌ای است که ظرف مدت سه‌ماه توسط وزیر دادگستری تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ج) پایگاه اطلاعات مدیریت پرونده‌های مطروحه در دستگاه قضائی را ظرف دو سال آینده راه‌اندازی نماید به گونه‌ای که:

۱- نسخه الکترونیکی از اطلاعات، اسناد و پرونده‌های مطروحه حداکثر بیست و چهار ساعت پس از تولید یا دریافت در سیستم ثبت گردد.

۲- نوبت‌دهی رسیدگی به پرونده‌ها توسط سامانه تولید شود و فرآیند رسیدگی

به پرونده‌ها قابل ردیابی و پیگیری باشد.

۳- ثبت کلیه نامه‌های وارده و لوایح ارسالی به مراجع قضائی با احراز هویت اشخاص به صورت متمرکز در هر واحد قضائی امکان‌پذیر گردد.

۴- امکان ارسال یا تحویل نسخه الکترونیک کلیه اوراق پرونده که مطالعه آن برای اصحاب دعوا مطابق قوانین مجاز شناخته شده میسر گردد.

۵- نسبت به راه‌اندازی پایگاه اطلاعات آراء صادره قضائی اقدام نماید.

۶- خلاصه اطلاعات کلیه پرونده‌های مطروحه در محلی مشخص در قوه قضائیه متمرکز و سرویس‌دهی اطلاعات لازم به کلیه دستگاههای نظارتی امکان‌پذیر گردد.

تبصره - آئین‌نامه این سامانه و زمان‌بندی اجراء آن و نیز موارد استثناء (شامل موارد امنیتی، مصادیق خلاف اخلاق، عفت و نظم عمومی و اختلافات خانوادگی) و نحوه دسترسی اشخاص و دستگاههای نظارتی و سایر موضوعات مرتبط حداکثر ظرف مدت سه ماه توسط وزیر دادگستری تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

د) ظرف سه سال لوایح معاضدت قضائی با اولویت کشورهای مهم طرف قرارداد تجاری با جمهوری اسلامی ایران را تهیه و جهت اقدام لازم قانونی به دولت ارسال نماید. قراردادهای دو جانبه باید حسب مورد حداقل یکی از موارد زیر را در برگیرد:

۱- استرداد متهمان و مجرمان مفسد مالی.

۲- استرداد اموال و دارایی‌های نامشروع و حاصل از اقدامات مجرمانه.

۳- تبادل اطلاعات در خصوص موارد اثبات شده یا در حال پیگیری در مورد مفسد مالی.

ماده ۱۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است:

الف) ظرف دو سال نسبت به تکمیل و اجراء طرح کاداستر و سایر ترتیبات قانونی لازم اقدام نموده و اطلاعات لازم را در پایگاه اطلاعاتی مربوط وارد نماید. حدود دسترسی اشخاص به این پایگاه را آئین‌نامه اجرائی مشخص می‌کند.

آئین‌نامه اجرائی توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارتخانه‌های اطلاعات و دفاع تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ب) ظرف یک سال نسبت به ایجاد پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی اقدام نماید.
تبصره ۱- ورود اطلاعات پایگاه اطلاعاتی مذکور در بند «ب» راجع به آن دسته از اشخاص حقوقی که در سایر مراجع به ثبت رسیده یا می‌رسند حسب مورد به عهده دستگاه ثبت کننده خواهد بود.

تبصره ۲- آئین نامه اجرایی بند «ب» و تبصره (۱) آن توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ج) ظرف یک سال نسبت به راه اندازی شبکه و پایگاه اطلاعاتی مشترک بین دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک اقدام نموده، به نحوی که ثبت و تبادل کلیه وقایع دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک از طریق نظام مذکور تسهیل متمرکز گردد.

فصل سوم - تکالیف عمومی

ماده ۱۳- کلیه مسئولین دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون فوت وقت از شروع یا وقوع جرائم مربوط به ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ پورسانت در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، دخالت در معاملات دولتی (در مواردی که ممنوعیت قانونی دارد)، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیر مجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آنها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیر قانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق الزحمه یا حق العمل در معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرائم مرتبط با مفاسد اقتصادی در حوزه مأموریت خود بلافاصله باید مراتب را به مقامات قضائی و اداری رسیدگی کننده به جرائم و تخلفات گزارش نمایند، در غیر این صورت مشمول مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی خواهند بود.

تبصره- هر یک از کارکنان دستگاههای موضوع این قانون که در حیطه وظایف خود از وقوع جرائم مذکور در دستگاه متبوع خود مطلع شود مکلف است بدون اطلاع

سایرین مراتب را به صورت مکتوب فوراً به مسؤول بالاتر خود و یا واحد نظارتی گزارش نماید در غیر این صورت مشمول مجازات فوق خواهد بود.

ماده ۱۴- بازرسان، کارشناسان رسمی، حسابرسان و حسابداران، ممیزین، ذی حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیت‌های اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می‌باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات، اتحادیه صنفی و حرفه‌ای و یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

ماده ۱۵- مقامات، مدیران و سرپرستان مستقیم سازمانهای دولتی بند «الف» ماده (۲) هر واحد به تناسب مسؤولیت و سرپرستی خود موظف به نظارت بر واحدهای تحت سرپرستی خود، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، شناسایی موارد آن و اعلام مراتب حسب مورد مراجع ذی صلاح خواهند بود. واحدهای حقوقی، بازرسی و حراست و حفاظت اشخاص مشمول موظف به پیگیری موضوع تا حصول نتیجه می‌باشند.

ماده ۱۶- پس از راه اندازی هر یک از پایگاههای اطلاعات مذکور در این قانون چنانچه افرادی که مسؤول ارائه و ثبت اطلاعات در آنها هستند در انجام وظایف خود قصور نمایند با آنان طبق قوانین و مقررات مربوط رفتار خواهد شد.

ماده ۱۷- دولت مکلف است طبق مقررات این قانون نسبت به حمایت قانونی و تأمین امنیت و جبران خسارت اشخاصی که تحت عنوان مخبر یا گزارش دهنده، اطلاعات خود را برای پیشگیری، کشف یا اثبات جرم و همچنین شناسایی مرتکب، در اختیار مراجع ذی صلاح قرار می‌دهند و به این جهت در معرض تهدید و اقدامات انتقام جویانه قرار می‌گیرند، اقدام نماید.

اقدامات حمایتی عبارتند از:

الف) عدم افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل

سکونت یا فعالیت اشخاص مذکور، مگر در مواردی که قاضی رسیدگی کننده به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم افشاء هویت آنان را لازم بداند. چگونگی عدم افشاء هویت اشخاص یاد شده و همچنین دسترسی اشخاص ذی نفع، در آئین نامه اجرائی این قانون مشخص می شود.

ب) فراهم آوردن موجبات انتقال افراد مذکور با درخواست آنان به محل مناسب دیگر در صورتی که شاغل در دستگاههای اجرائی موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) باشند. دستگاه مربوط موظف به انجام این امر است و این انتقال نباید به هیچ وجه موجب تقلیل حقوق، مزایا، گروه شغلی و حقوق مکنتیه مستخدم گردد.

ج) جبران صدمات و خسارات جسمی یا مالی در مواردی که امکان جبران فوری آن از ناحیه وارد کننده صدمه یا خسارت ممکن نباشد. در این صورت دولت جانشین زیان دیده محسوب و می تواند خسارت پرداخت شده را مطالبه نماید.

د) هرگونه رفتار تبعیض آمیز از جمله اخراج، بازخرید کردن، بازنشسته نمودن قبل از موعد، تغییر وضعیت، جابه جایی، ارزشیابی غیر منصفانه، لغو قرارداد قطع یا کاهش حقوق و مزایا نسبت به مخبر، گزارش دهنده و منبع که اطلاعات صحیحی را به مقامات ذی صلاح قانونی منعکس نموده باشند ممنوع است.

تبصره - اشخاص فوق وقتی مشمول مقررات این قانون قرار می گیرند که اطلاعات آنها صحیح و اقدامات آنان مورد تأیید مراجع ذی صلاح باشد.

نحوه اقدامات حمایتی، نوع آن و همچنین میزان جبران خسارت به آنان، طبق ضوابطی است که در آئین نامه اجرائی این ماده که توسط وزارت اطلاعات و با همکاری وزارت دادگستری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد، تعیین می گردد.

ماده ۱۸- هر نوع فعالیت اقتصادی به صورت مستقیم و غیر مستقیم برای کلیه دستگاههای مندرج در بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) که در وظایف و اختیارات قانونی آنها فعالیتهای اقتصادی پیش بینی نشده است ممنوع است. موارد استثناء به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۹- نسخه پژوهشها و تحقیقات غیر محرمانه که کلاً از محل بودجه عمومی

تأمین اعتبار شده است باید به نحو مناسب در دسترس اشخاص قرار گیرد.
تبصره - آئین نامه اجرائی این ماده شامل نحوه دسترسی، هزینه ها و نیز موارد محرمانه، ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با همکاری وزارت اطلاعات و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۲۰- کلیه اشخاص مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) مکلفند ظرف مدت دو سال پس از تصویب این قانون فرآیند امور مالی و مکاتبات اداری خود را مکانیزه نمایند.

ماده ۲۱- کلیه اشخاص مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) موظفند تنها از نرم افزارهای مالی و اداری استفاده نمایند که در شورای عالی انفورماتیک به ثبت رسیده باشد.

تبصره ۱- خرید نرم افزارهای خارجی اعلامی از سوی شورای مزبور از شمول این ماده مستثنی می باشد.

تبصره ۲- شورای عالی انفورماتیک باید قبل از ثبت هر نرم افزار از رعایت معیارها و استانداردهای مصوب اطمینان حاصل نماید.

تبصره ۳- کلیه اشخاص مشمول موظفند ظرف یک سال از تصویب این قانون نرم افزارهای مورد استفاده فعلی خود را با شرایط مزبور سازگار نمایند.

ماده ۲۲- کلیه ذی حسابها، حسابداران و بازرسان قانونی اعم از اشخاص مذکور بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) و یا بخش خصوصی باید براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت نرم افزارهای مورد استفاده در مجموعه خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۲۳- در صورتی که شرکتهای تولیدکننده نرم افزار برخلاف استانداردهای مصوب نسبت به تغییر در نرم افزار اقدام نمایند رتبه بندی آن شرکت به مدت سه سال لغو و کلیه مسؤولان ذی ربط به مدت پنج سال حق ثبت حقوق مادی و معنوی هیچ نرم افزاری را ندارند. هرگونه تغییر برخلاف استانداردها در نرم افزارهای مذکور ممنوع است و مسؤولیت متوجه استفاده کننده خواهد بود.

ماده ۲۴- هرگونه اظهار خلاف واقع و نیز ارائه اسناد و مدارک غیر واقعی به دستگاههای مشمول این قانون که موجب تضییع حقوق قانونی دولت یا شخص ثالث و یا فرار از پرداخت عوارض یا کسب امتیاز ناروا گردد، جرم محسوب می شود. چنانچه برای عمل ارتكابی در سایر قوانین مجازاتی تعیین شده باشد به همان مجازات محکوم می شود. در غیر این صورت علاوه بر لغو امتیاز مرتکب به جزای نقدی معادل حقوق تضییع شده و نیز جبران زیان وارده با مطالبه ذی نفع محکوم خواهد شد.

هر یک از کارکنان دستگاهها که حسب وظیفه با موارد مذکور مواجه می شوند مکلفند موضوع را به مقام بالاتر گزارش نمایند، مقام مسؤول در صورتی که گزارش را مقرون به صحت تشخیص دهد مراتب را به مرجع قضائی اعلام می نماید متخلفین از این تکلیف به مجازات یک تا سه سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی محکوم می شوند.

ماده ۲۵- دستگاههای مذکور در بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) موظفند نسبت به بازنگری و مهندسی مجدد سامانه پاسخگویی به شکایات و مکانیزه نمودن آن به نحوی اقدام نمایند که دریافت شکایات به طور غیر حضوری توسط واحدهایی که مسؤولیت پاسخگویی و رسیدگی به شکایات مردم را دارند به واحد مربوطه در دستگاه منعکس گردد. واحد مزبور موظف است براساس زمان بندی تعیین شده نسبت به ارائه پاسخ به متقاضی یا شاکی اقدام نماید و در صورت عدم پاسخگویی در مهلت معین، موضوع در سلسله مراتب اداری تا بالاترین مقام دستگاه منعکس شود. واحدهای مزبور موظفند در صورت وارد نبودن شکایت، موضوع را به صورت مکتوب و با ذکر علت به شاکی اعلام نمایند. کلیه مراحل فوق باید حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ وصول شکایت خاتمه یابد. عدم رسیدگی به شکایت یا عدم انعکاس موضوع به مراجع ذی صلاح یا عدم پاسخ مکتوب به شاکی در مهلت زمانی مذکور، تخلف محسوب و با مرتکبین طبق قوانین مربوطه برخورد خواهد شد.

تبصره- سازمان بازرسی کل کشور مسؤول نظارت بر حسن اجراء این ماده

می باشد.

ماده ۲۶- در موارد زیر اشخاص تشویق می گردند:

۱- مدیران، سرپرستان، کارکنان و یا اشخاصی که موفق به شناسایی، کشف و معرفی افراد متخلف مذکور در این قانون گردند، مشروط بر آن که تخلف یا جرم در مراجع صالح اثبات شود.

۲- مدیران و کارکنان و اشخاص مشمول این قانون که در راه اندازی کامل پایگاه اطلاعاتی مکانیزه تلاش فوق العاده داشته باشند.

۳- هر یک از اشخاص مشمول این قانون که موفق شوند در طول یک سال میزان سلامت اداری براساس شاخصهای موضوع بند «ب» ماده (۸) واحد تحت سرپرستی خود را ارتقاء دهند.

آئین نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.
تبصره- چنانچه اشخاص مشمول بند «د» ماده (۲) این قانون در جهت تحقق بندهای فوق الذکر اقدام نمایند براساس آئین نامه مشمول تشویقات معنوی و مادی موضوع این ماده خواهند شد.

ماده ۲۷- ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی که در اجراء فرمان مورخ ۱۳۸۰/۲ مقام معظم رهبری ایجاد گردید، علاوه بر وظایف مذکور در فرمان معظم له، عهده دار وظایف زیر و نظارت بر حسن اجراء این قانون خواهد بود:

- اتخاذ سیاستها و راهبردهای مناسب برای پیشگیری و مبارزه مؤثر و کارا تر با فساد و اجراء بهتر و سریعتر این قانون.

- تصویب شاخصها و استانداردهای سلامت اداری.
- اتخاذ تصمیمات لازم به منظور ارتقاء سطح کیفی راهکارهای مبارزه با فساد.
- تقویت ظرفیتهای و فعالیتهای دستگاههای مسئول پیشگیری و مبارزه با فساد.
- اتخاذ تدابیر مناسب برای تقویت همکاری دستگاههای نظارتی و مراجع قضائی.
- نظارت بر عملکرد و اجراء برنامه های پیشگیرانه و مقابله با فساد دستگاههای مشمول قانون.

- ارائه گزارش عملکرد سالیانه ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی و دستگاههای

مسئول به افکار عمومی با رعایت سیاستهای مذکور در فرمان مقام معظم رهبری.
- ایجاد هماهنگی برای توسعه همکاریها و تبادل تجارب و اطلاعات با سازمانها و مجامع بین‌المللی مبارزه با فساد.

تبصره ۱- تشکیل ستاد، نافی وظایف و مسؤولیتهای دستگاهها و سازمانهای ذی‌ربط نخواهد بود.

تبصره ۲- وزارت اطلاعات مسؤولیت دبیرخانه ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی را بر عهده داشته و موظف است با گزارش‌گیری سالانه از دستگاههای مشمول بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) این قانون و دستگاههای نظارتی و جمع‌بندی آنها به همراه اقدامات خود، گزارش نهایی سالانه را تنظیم و به ستاد ارائه نماید.

ماده ۲۸- دولت موظف است در بودجه سالانه کل کشور، اعتبارات مورد نیاز برای اجراء مقررات این قانون و اعتبارات لازم برای هزینه‌های قانونی طرح دعاوی جرائم موضوع این قانون و پیگیری آنها از قبیل هزینه دادرسی، کارشناسی و اجراء احکام را در دستگاههای اجرائی پیش‌بینی نماید. سایر دستگاههایی که از بودجه سالانه کل کشور استفاده نمی‌نمایند موظفند هزینه مزبور را از محل بودجه خود تأمین نمایند.

ماده ۲۹- شکایات و دعاوی مربوط به مبارزه با فساد مالی باید در مراجع قضائی و اداری خارج از نوبت رسیدگی شود.

ماده ۳۰- سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر نهادهای آموزشی و فرهنگی و تبلیغی موظفند در راستای اجراء برنامه‌های آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی این قانون که از طریق ستاد ابلاغ می‌گردد، اقدامات لازم را به عمل آورند.

ماده ۳۱- مسؤولیت اجراء این قانون و مصوبات ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی در دستگاههای مشمول با وزراء و بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط می‌باشد و افراد یاد شده مکلفند با اتخاذ تدابیر و ساز و کارهای مناسب، از حداکثر ظرفیت واحدها و بخشهای نظارتی و سایر بخشهای مربوط نسبت به کنترل اجراء این قانون استفاده نمایند.

ماده ۳۲- از تاریخ تصویب این قانون ارائه فهرست کلیه دارایی‌های منقول و

بررسی

غیرمنقول به رئیس قوه قضائیه و وزیر مربوط از شروط احراز سمتهای مدیریتی (مدیران کل و بالاتر و همتران آنها) و دارندگان پایه‌های قضائی در دستگاههای موضوع بندهای «الف» و «ب» و «ج» ماده (۲) این قانون و مدیران عامل و اعضاء موظف هیأت مدیره و مدیران شرکتهای دولتی و وابسته به دولت می‌باشد.

ماده ۳۳- آئین‌نامه اجرائی این قانون، در غیر مواردی که تعیین تکلیف شده است، ظرف شش ماه توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با همکاری وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری، امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۴- هرگونه افشاء اطلاعات پایگاههای اطلاعاتی دستگاههای مذکور برخلاف قوانین و مقررات ممنوع و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات مندرج در قانون انتشار اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳ محکوم می‌گردد.

ماده ۳۵- هرگونه دسترسی غیرمجاز به پایگاههای اطلاعاتی موضوع این قانون ممنوع بوده و متخلف حسب مورد به مجازات حبس از شش ماه تا یک سال محکوم خواهد شد. شروع به جرم مزبور نیز مشمول مجازات حبس از نود و یک روز تا شش ماه خواهد شد.

لایحه فوق مشتمل بر سی و پنج ماده و بیست و چهار تبصره در جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی به تصویب رسید و مجلس در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ با اجراء آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت نمود.

غلامعلی حدادعادل
رئیس مجلس شورای اسلامی